

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges, at fremsætte forslag til ændring af Råstofloven, således at der forud for, at der gives rettighed til udnyttelse af landarealer til udvinding af råstoffer, herunder udvinding af råstoffer med radioaktive biprodukter skal det gøres gældende, at der skal være en vejledende folkeafstemning for fastsættelse af principperne for udnyttelsen.

(Medlem af Inatsisartut Per Rosing-Petersen, Partii Naleraq)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

1. behandling

Naalakkersuisut er enige i at den grønlandske befolkning skal spørges, såfremt der sker omfattende ændringer. Jeg tror blot, at Naalakkersuisut er uenige med Per Rosing-Petersen i, hvad der menes med omfattende ændringer.

Folkeafstemninger i Grønland i et historisk perspektiv har bl.a. relateret sig til store spørgsmål som medlemskab af det daværende Europæiske Fællesskab, indførsel af Hjemmestyret og indførsel af Selvstyret. Folkeafstemninger i henhold til grundlovens bestemmelser har bl.a. relateret sig til afgivelse af suverænitet. De forhold som vil være naturlige at få afklaret ved en folkeafstemning, er derfor spørgsmål af mere konstitutionel art, samt forhold af væsentlig fælles betydning for hele befolkningen.

Forslaget vil betyde, at de temaer som efter Naalakkersuisuts opfattelse er naturlige at gøre til genstand for en folkeafstemning, vil blive udvidet. Det vil eksempelvis betyde, at beslutning om tildeling af en udnyttelsestilladelse til et mineselskab - i størrelsesorden med anorthosit projektet nær Kangerlussuaq, som blev tildelt i 2015, vil skulle være genstand for en folkeafstemning. Det drejer sig til sammenligning om et projekt med 20 ansatte i anlægsfasen og godt og vel 60 personer i driftsfasen med en samlet anlægsinvestering på mellem 200-250 mio. kroner.

Naalakkersuisut er derfor bekymret for, at dette forslag fremadrettet også vil kunne afstedkomme krav om folkeafstemninger, hver gang der skal bygges eksempelvis en ny lufthavn eller et nyt vandkraftværk. Inatsisartut og Naalakkersuisut er som folkevalgte fuldt ud i sin ret til at træffe disse beslutninger.

Når Inatsisartut har stemt om en sag, så har Inatsisartut truffet en beslutning på befolkningens vegne. Inatsisartut er Grønlands lovgivende forsamling, i overensstemmelse med

befolkningens ønsker og de politiske vedtagelser i Inatsisartut og i Folketinget. Det er den demokratiform, den grønlandske befolkning har besluttet sig for. Det er ikke nødvendigvis mere demokratisk, at et emne lægges ud til folkeafstemning, end at der træffes en beslutning ved afstemning i den folkevalgte forsamling Inatsisartut. Det er blot en anden måde at sikre sig demokratiets grundprincip om, at flertallets indstilling skal bestemme.

Grønland har et repræsentativt demokrati og i fuld overensstemmelse med alle demokratiske principper har Inatsisartut truffet en demokratisk beslutning om ophævelse af nultolerancen politikken på uranområdet.

I forhold til vedtagelsen af råstofloven har Inatsisartut på befolkningens vegne besluttet de rammer og krav der skal gælde og opfyldes, for at opnå en udnyttelsestilladelse. Inatsisartut har dermed samtidig tilsluttet sig, at såfremt et givet projekt lever op til alle krav i henhold til loven, så har rettighedshaveren ret til at udnytte den efterforskede forekomst.

Ifølge koalitionsaftalen vil Naalakkersuisut fremkomme med forslag til Inatsisartut, der fastsætter en øvre grænse for uranindhold, for at kunne bryde disse råstoffer. Fastsættelse af en sådan øvre grænse kræver dokumenteret data og en nøjere gennemgang af effekter og praksis i øvrigt. Naalakkersuisut vil derfor på nuværende tidspunkt ikke haste en sådan beslutning igennem.

Ifølge råstofloven har en rettighedshaver ret til at få meddelt en udnyttelsestilladelse, hvis rettighedshaveren under en forudgående efterforskningstilladelse har opfyldt alle vilkår og har påvist og afgrænset kommercielt udnyttelige forekomster, som denne agter at udnytte.

Formålet med bestemmelsen er blandt andet at tiltrække råstofselskaber til Grønland. Råstofselskaberne kan næppe forventes at ville investere i efterforskningsaktiviteter i Grønland, hvis de ikke i en vis grad er sikret en ret til at udnytte en fundet ressource, såfremt de i øvrigt har opfyldt de lovmæssige krav.

Hvis denne ret betinges af en folkeafstemning, vil det være med til at skabe usikkerhed omkring de nuværende rammevilkår og kursen på råstofområdet. Med en sådan ændring bliver efterforskningsinvesteringer i Grønland en ganske usikker investering for selskaberne. Dette vil utvivlsomt gøre det mindre attraktivt at efterforske mineralske råstoffer i Grønland. Det må derfor forventes, at en vedtagelse af forslaget vil kunne medføre en reduktion i antal ansøgte forundersøgelser- og efterforskningstilladelser pga. usikkerheden omkring retten til at blive tildelt en udnyttelsestilladelse.

Naalakkersuisut arbejder hårdt for netop at gøre Grønland til et attraktivt efterforskningsland. Nærværende forslag vil modarbejde mulighederne for at udvikle råstofområdet, og dermed dets bidrag til Grønlands fremtidige økonomiske uafhængighed.

I henhold til FN's kriterier om at blive accepteret som oprindeligt folk, så ser Naalakkersuisut ingen modsætninger i forhold til, hvordan råstofområdet forvaltes i dag. Inatsisartut - og i

forlængelse heraf også Naalakkersuisut - er netop valgt af det grønlandske folk, og er dermed fuldt ud legitime til at træffe disse centrale beslutninger på vegne af det grønlandske folk.

Naalakkersuisut kan på baggrund heraf ikke støtte forslaget.